

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IPiSS

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

ZINTEGROWANY SYSTEM PROGNOSTYCZNO-INFORMACYJNY ZATRUDNIENIA

Informator
numer pierwszy

Grudzień 2011

 prognozowanie
zatrudnienia

Projekt pt:
Analiza procesów zachodzących na polskim
ryнку pracy i w obszarze integracji społecznej
w kontekście prowadzonej polityki gospodarczej

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	1
O projekcie	2
Cele projektu	3
Zadania Partnera	5
Produkty projektu	6
Rada Programowa	7

Projekt realizowany w ramach **Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki**
Priorytet I **Zatrudnienie i integracja społeczna**,
Działanie 1.1. **Wsparcie systemowe instytucji rynku pracy**

Lider projektu: **Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich**
Partner projektu: **Instytut Pracy i Spraw Socjalnych**

Redaktor informatora: Beata Kaczyńska
Projekt graficzny okładki: Luiza Daab
Redakcja techniczna: Beata Kaczyńska
Skład komputerowy: Luiza Daab

Copyright by IPiSS, Warszawa 2011

Wszelkie prawa zastrzeżone. Każda reprodukcja lub adaptacja całości bądź części niniejszej publikacji, niezależnie od zastosowanej techniki reprodukcji (drukarskiej, fotograficznej, komputerowej i in.), wymaga pisemnej zgody Wydawcy.

Druk: Heldruk Helena Rąbalska
ul. Partyzantów 3 b, 82-200 Malbork

SŁOWO WSTĘPNE

Drogi Czytelniku!

Jedną z podstawowych bolączek polskiego rynku pracy jest brak rozeznania co do wielkości i struktury zapotrzebowania na pracę w przyszłości. Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, jako partner Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, podjął się bezprecedensowego w Polsce zadania, polegającego na **opracowaniu zintegrowanego systemu prognostyczno-informacyjnego umożliwiającego prognozowanie zatrudnienia według zawodów**. System ten przeznaczony będzie do wykorzystania przede wszystkim przez instytucje rynku pracy (zwłaszcza publiczną służbę zatrudnienia, agencje zatrudnienia oraz instytucje szkoleniowe), a także instytucje: pomocy społecznej, edukacyjne, władzy i administracji rządowej oraz samorządowej. Jego odbiorcami będą w przyszłości także osoby pozostające bez pracy, które uzyskają źródło informacji, w jakim kierunku powinny się przekwalifikować.

W dłuższej perspektywie system będzie adresowany także bezpośrednio do osób poszukujących pracy oraz ludzi młodych, planujących dopiero karierę zawodową i stojących przed wyborem kierunku kształcenia. Pośrednio projekt będzie adresowany także do rodziców młodzieży, bardzo często pomagających swoim dzieciom wybrać kierunek edukacji, czy wręcz wybierając go np. na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum.

Powszechne wykorzystanie globalnego modelu prognozy zatrudnienia według grup zawodów będzie możliwe przez dostęp on-line tak skonstruowany, by każda instytucja czy osoba poszukująca informacji mogła z niego korzystać. Model znajdzie się na specjalnym portalu internetowym www.prognozowaniezatrudnienia.pl, zawierającym globalne i regionalne prognozy zatrudnienia.

Opracowywany obecnie system prognostyczno-informacyjny ma być z jednej strony w pełni profesjonalny, oparty na najnowszych narzędziach i metodach stosowanych w świecie, a z drugiej - przyjazny dla użytkowników, czyli dla nas wszystkich.

W Informatorze będziemy Państwa na bieżąco informować o postępach prac. Liczymy także na informację zwrotną - o Waszych potrzebach i oczekiwaniach. W ten sposób mogą stać się Państwo współtwórcami przedsięwzięcia, które powinno znakomicie ułatwić wykorzystanie informacji o kształtowaniu się przyszłej sytuacji na trudnym polskim rynku pracy.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'E. Kryńska'.

prof. dr hab. Elżbieta Kryńska
Kierownik merytoryczny

O PROJEKCIE

Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, w partnerstwie z Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, w ramach projektu „**Analiza procesów zachodzących na polskim rynku pracy i w obszarze integracji społecznej w kontekście prowadzonej polityki gospodarczej**” realizuje Zadanie 2 *Opracowanie zintegrowanego systemu prognostyczno-informacyjnego umożliwiającego prognozowanie zatrudnienia*. Projekt trwa od sierpnia 2011 r. do października 2014 r. Kierownikiem merytorycznym projektu jest prof. dr hab. Elżbieta Kryńska, koordynatorem merytorycznym - prof. dr hab. Zbigniew Strzelecki.

Projekt realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet I *Zatrudnienie i integracja społeczna*, Działanie 1.1 Wsparcie systemowe instytucji rynku pracy. **Liderem projektu jest Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich**, które sprawuje nadzór nad prawidłowością przebiegu realizacji zadań określonych w projekcie.

Już wkrótce w projekcie zostanie uruchomiony portal internetowy

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal, poza funkcją informacyjną, ma za zadanie integrować środowisko zajmujące się zagadnieniami prognozowania zatrudnienia, a także pełnić funkcję edukacyjną poprzez przybliżenie opinii społecznej problematyki rynku pracy i prognozowania. Portal będzie składał się z miniserwisów informacyjnych poświęconych poszczególnym wybranym elementom Zadania, a poruszanie się po nim będzie zapewniała dynamiczna, zorientowana na bloki tematyczne nawigacja. Unikalną częścią portalu będzie wdrożone w 2013 r. narzędzie prognostyczne, za pomocą którego będzie można zapoznać się z prognozą zatrudnienia dla zadanego okresu, zawodu czy województwa.

Z a p r a s z a m y !!!

CELE PROJEKTU

Projekt podejmuje istotny problem dla polityki rynku pracy w Polsce, tj. braku spójnej polityki społeczno-gospodarczej w kontekście procesów zachodzących na rynku pracy. Sytuacja na rynku pracy ulega przemianom. Niski przeciętny wiek wychodzenia z rynku pracy wymaga wypracowania rozwiązań systemowych zmierzających do wydłużenia okresu aktywności zawodowej oraz zwiększenia atrakcyjności pracy wobec transferów emerytalnych i przedemerytalnych (por. raporty *Zatrudnienie w Polsce 2005, 2006, 2007*, Departamentu Analiz Ekonomicznych i Prognoz MPiPS).

Trendy demograficzne, szybkie tempo rozwoju kraju, odpływ pracowników polskich za granicę wywołują deficyt pracowników w niektórych sektorach gospodarki. Z drugiej strony z powodu istniejącego kryzysu gospodarczo-finansowego na polskim rynku ubywa miejsc pracy. Na rynku pracy pojawiają się mniejszości etnicznej/imigranci, których sytuacja pod względem zatrudnienia nie jest w wystarczającym stopniu zbadana.

Wiedza o dynamice i trendach przemian sytuacji społeczno-gospodarczej w kontekście rynku pracy jest niepełna. Nie są w pełni znane uzależnienia i powiązania polskiego rynku pracy z rynkiem pracy w UE (por. raport *Rynek pracy w Polsce 2007*, Departament Rynku Pracy MPiPS).

Instrumenty wzmacniające działania podmiotów kreujących politykę rynku pracy, politykę społeczną i politykę fiskalną państwa są mało efektywne, nie uwzględniają występujących zależności pomiędzy różnymi elementami systemu. Występuje deficyt funkcjonalnych narzędzi

do projektowania polityki społeczno-gospodarczej w kontekście wpływu na rynek pracy i system zabezpieczenia społecznego.

Występuje rozproszenie publikacji na temat rynku pracy i systemu zabezpieczenia społecznego.

Publiczne służby zatrudnienia nie wykorzystują w wystarczającym zakresie wyników badań innych instytucji. Powiatowe urzędy pracy, dokonując oceny efektywności wykorzystywania aktywnych programów zatrudnieniowych, mierzą tzw. efektywność brutto, tj. odnotowują liczbę osób znajdujących pracę w okresie 3 miesięcy po skorzystaniu z danej usługi/programu. MPiPS opiera swoje analizy na sprawozdaniach okresowych (MPiPS-01; MPiPS-02), które stanowią ograniczone i mało elastyczne źródło informacji na temat efektywności aktywnych programów zatrudnieniowych. Na przykład w świetle wyników badań empirycznych (por. projekt pt. *Efektywność usług i instrumentów rynku pracy...* w ramach SPO RZL) w prawie co drugim przypadku kontroli zakładu pracy prowadzącego staże lub przygotowanie zawodowe urząd pracy zgłaszało uwagi krytyczne.

W skali kraju brakuje jednolitego systemu informacyjnego do mierzenia efektywności aktywnych programów zatrudnieniowych oraz jednej metodologii badania efektywności aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Ocena efektywności realizowanych programów zatrudnieniowych wymaga wprowadzenia na terenie kraju spójnego systemu pomiaru opartego na tych samych wskaźnikach.

Celem nadrzędnym projektu jest wsparcie instytucji rynku pracy poprzez dostarczenie i rozwój systemu analizowania, monitorowa-

W Polsce brak spójnej polityki społeczno-gospodarczej w kontekście procesów zachodzących na rynku pracy.

Cel nadrzędny: wsparcie instytucji rynku pracy przez system analizowania, monitorowania i prognozowania sytuacji na rynku pracy oraz badania efektywności usług świadczonych przez instytucje rynku pracy.

CELE PROJEKTU

Cel operacyjny:
wypracowanie założeń i rekomendacji oraz modelowych rozwiązań o charakterze systemowym.

Cele szczegółowe m.in.: gromadzenie wiedzy o rynku pracy, diagnoza dominujących trendów, monitorowanie efektywności polityk rynku pracy.

wania i prognozowania sytuacji na rynku pracy w kontekście prowadzonej polityki społeczno-gospodarczej oraz badania efektywności usług świadczonych przez instytucje rynku pracy.

Celem operacyjnym projektu będzie wypracowanie założeń i rekomendacji oraz modelowych rozwiązań o charakterze systemowym.

Cele te zostaną osiągnięte w wyniku realizacji **celów szczegółowych**:

- gromadzenie usystematyzowanej wiedzy o dynamice przemian gospodarczych w powiązaniu z rynkiem pracy;
- opracowanie diagnozy (aktualizowanej) dominujących trendów na rynku pracy w układzie regionalnym i w całym kraju;
- diagnozowanie wpływu otoczenia społeczno-gospodarczego na rynek pracy i uzależnień polskiego rynku pracy od sytuacji w krajach UE oraz formułowanie na tej podstawie wieloletnich prognoz;
- gromadzenie najnowszego dorobku naukowego z zakresu rynku pracy i systemu zabezpieczenia społecznego;
- zwiększenie wiedzy na temat obecnie stosowanych metod i narzędzi do badania efektywności aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, a następnie stworzenie metodologii tego badania;
- umożliwienie MPiPS systematycznego monitorowania efektywności polityk rynku pracy.

Celami szczegółowymi projektu będzie też wypracowanie konkretnych zaleceń i rekomendacji dla polityki społeczno-gospodarczej, w tym wzmacniających działania polityki rynku pracy, politykę społeczną i politykę fiskalną państwa, wzmocnienie potencjału analitycznego Departamentu Analiz Ekonomicznych i Prognoz Ministerstwa Pracy i Po-

lityki Społecznej oraz współpracy instytucji kreujących politykę społeczno-gospodarczą w kontekście wpływu na rynek pracy i system zabezpieczenia społecznego, a także upowszechnienie wypracowanych zaleceń i rekomendacji.

Projekt wpisuje się w założenia Priorytetu I PO KL i jest zgodny z celami szczegółowymi. Wśród działań prowadzących do osiągnięcia tych celów wymienione zostały (...) *prowadzenie badań, analiz i ekspertyz w zakresie popytu i podaży zasobów pracy, a także tworzenie i rozwój ogólnopolskiego systemu monitorowania i prognozowania sytuacji na rynku pracy (...)*.

Projekt został wpisany do Planu Działania PO KL na lata 2007–2008, w zakresie Priorytetu I – Działanie 1.1 (...) *tworzenie i rozwój systemu oceny i monitorowania efektywności usług świadczonych przez instytucje rynku pracy (...)* oraz (...) *rozwój ogólnopolskiego systemu monitorowania i prognozowania sytuacji na rynku pracy (m.in. poprzez makroekonomiczne i mikroekonomiczne badania rynku pracy, ekspertyzy i analizy) (...)*.

Projekt jest zgodny z politykami horyzontalnymi: równości szans, rozwoju społeczeństwa informacyjnego i zrównoważonego rozwoju.

Projekt ma charakter badawczy; pośrednio przyczyni się do wzmocnienia społeczeństwa opartego na wiedzy poprzez rozwój zasobów ludzkich w drodze dostosowania założeń polityki społeczno-gospodarczej do potrzeb rynku pracy.

Wypracowane w projekcie rekomendacje i zalecenia dla rynku pracy będą promowały zasadę równości szans mężczyzn i kobiet, a także jednakowy dostęp do informacji, edukacji i zatrudnienia.

ZADANIA PARTNERA

W ramach opracowania zintegrowanego systemu progностycznego umożliwiającego prognozowanie zatrudnienia do zadań Partnera należy:

1. Opracowanie pilotażowej prognozy zatrudnienia dla wybranego województwa.
2. Opracowanie raportu z pilotażową prognozą zatrudnienia dla wybranego województwa.
3. Opracowanie trzech prognoz popytu na pracę w ujęciu globalnym.
4. Opracowanie i publikacja dziewięciu raportów końcowych obejmujących zagadnienia prognozowania popytu na pracę w Polsce i innych krajach.
5. Uruchomienie, utrzymanie i obsługa w trakcie realizacji zadania portalu internetowego zawierającego informacje dotyczące prognozowania popytu na pracę w Polsce.
6. Opracowanie, na podstawie modelu prognozowania zatrudnienia według grup zawodów w ujęciu globalnym do 2020 r., narzędzia prognozującego popyt na pracę w wersji do zamieszczenia na stronach portalu oraz wdrożenie narzędzia na stronach portalu.
7. Przeszkolenie trzystu osób z obsługi portalu internetowego, w tym: dobór uczestników, rekrutacja, opracowanie założeń szkoleniowych, opracowanie i przygotowanie materiałów szkoleniowych, przeprowadzenie szkoleń z zapewnieniem noclegu i wyżywienia.
8. Zorganizowanie trzech konferencji ogólnopolskich prezentujących problematykę prognozowania zatrudnienia, a także opracowanie i wydanie drukiem materiałów konferencyjnych.
9. Upowszechnienie wyników zadania poprzez wydawanie informatora poświęconego problematyce prognozowania popytu na pracę w Polsce.
10. Powołanie i zapewnienie działania Rady Programowej opiniującej i recenzującej wyniki prac w ramach zadania.

PRODUKTY ZADANIA

Pilotażowa prognoza zatrudnienia dla wybranego województwa wraz z raportem

Trzy prognozy popytu na pracę w ujęciu globalnym

Dziewięć raportów końcowych zawierających prognozy popytu na pracę

Portal internetowy z globalnymi prognozami popytu na pracę

Trzysta osób przeszkolonych z obsługi portalu internetowego

Trzy ogólnopolskie konferencje prezentujące prognozy zatrudnienia

Model ekonometryczny do prognozowania zatrudnienia

RADA PROGRAMOWA

W celu monitoringu merytorycznego jakości prowadzonych prac badawczych oraz ich zgodności z założonymi celami i harmonogramem Zadania 2 w projekcie została powołana **Rada Programowa**. Rada Programowa jest ciałem doradczym i opiniotwórczym powołanym na potrzeby i w ramach Zadania *Opracowanie zintegrowanego systemu prognostyczno-informacyjnego umożliwiającego prognozowanie zatrudnienia*, realizowanego w ramach projektu „Analiza procesów zachodzących na polskim rynku pracy i w obszarze integracji społecznej w kontekście prowadzonej polityki gospodarczej” ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet I **Zatrudnienie i integracja społeczna**, Działanie 1.1 **Wsparcie systemowe instytucji rynku pracy**.

Inicjatorem powołania Rady Programowej jest **Instytut Pracy i Spraw Socjalnych**, realizator Zadania. Rada działa na podstawie swojego regulaminu oraz założeń Zadania sformułowanych w umowie partnerskiej pomiędzy Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich a Instytutem Pracy i Spraw Socjalnych z dnia 22 lipca 2011 r.

Rada Programowa liczy ośmiu członków. W skład Rady wchodzi z urzędu: dyrektor IPISS oraz koordynator merytoryczny Zadania, pełniący funkcję przewodniczącego Rady. Pozostałych członków Rady oraz sekretarza Rady powołuje dyrektor IPISS.

W szczególności do zadań Rady należy:

- 1) opiniowanie zamierzeń naukowych, badawczych, analitycznych i innych realizowanych w ramach Zadania,
- 2) opiniowanie kierunków działań Zadania na różnych etapach realizacji,
- 3) opiniowanie wybranych wyników prac realizowanych w ramach Zadania,
- 4) wydawanie opinii w kwestiach spornych związanych z realizacją Zadania.

Rada Programowa zobowiązana jest do współpracy z kierownikiem merytorycznym i kierownikiem organizacyjnym Zadania.

Pierwsze posiedzenia Rady odbyło się 7 października 2011 r. w Warszawie. Na posiedzeniu tym prof. nadzw. Bożenna Balcerzak-Paradowska, dyrektor IPISS, wręczyła nominacje członkom Rady Programowej.

RADA PROGRAMOWA

RADA PROGRAMOWA

Prof. dr hab. Zbigniew Strzelecki (przewodniczący Rady)

Prof. nadzw. dr hab. Bożenna Balcerzak-Paradowska

Dr Elwira Gross-Gołacka

Prof. dr hab. Andrzej Karpiński

Dr Katarzyna Kopczewska

Tomasz Sieradz

Prof. dr hab. Zenon Wiśniewski

Prof. dr hab. Janusz Witkowski

Dr Lucyna Machol-Zajda (sekretarz Rady)

Pierwszym działaniem Rady Programowej było uchwalenie Regulaminu Rady. Jego projekt przedstawiła kierownik organizacyjny projektu, Izabela Hebda-Czaplicka, zastępca dyrektora IPiSS. Członkowie Rady Programowej przedyskutowali przedstawioną treść Regulaminu. Dokument z uzgodnionymi poprawkami został jednogłośnie uchwalony.

Członkowie Rady Programowej zapoznali się także z etapami realizacji Zadania 2 przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Prezentację tych działań przedstawiła prof. Elżbieta Kryńska, kierownik merytoryczny Zadania. Były one przedmiotem dyskusji i pytań ze strony członków Rady Programowej. Na wszystkie wątpliwości i uwagi odpowiadali prof. Elżbieta Kryńska oraz prof. Zbigniew Strzelecki.

Efektom pierwszego spotkania jest opinia Rady Programowej, której treść została jednogłośnie przyjęta przez członków Rady.

Instytut Pracy i Spraw Socjalnych jest instytutem badawczym podejmującym **problemy pracy i polityki społecznej w sposób interdyscyplinarny**. Kierunki prac badawczych są dostosowywane do bieżących potrzeb polityki społeczno-gospodarczej kraju. Badania IPISS – w wielu dziedzinach prekursorskie – dotyczą zwłaszcza następującej problematyki:

- analiz efektywności instrumentów polityki społecznej i polityki rynku pracy,
- analiz rynku pracy,
- prognoz podaży i popytu na pracę w Polsce,
- procesów migracyjnych,
- zatrudnienia cudzoziemców, w tym w szarej strefie gospodarki,
- społecznego ustroju pracy i stosunków przemysłowych na tle procesów restrukturyzacji i przekształceń własnościowych przedsiębiorstw,
- systemów motywacyjnych i systemów wartościowania pracy w gospodarce rynkowej,
- koncepcji i pomiaru wynagrodzenia godziwego oraz określenia skutków wprowadzenia tej kategorii dla sfery zatrudnienia, bezrobocia, ubóstwa,
- relacji między polityką przemysłową a systemem zabezpieczenia społecznego na poziomie przedsiębiorstwa,
- czasu pracy,
- ubóstwa i metod przeciwdziałania biedzie oraz marginalizacji i wykluczeniu cyfrowemu,
- demograficznych i społeczno-ekonomicznych uwarunkowań życia i funkcjonowania rodzin różnych typów,
- nowych systemów ubezpieczeniowych, tj. uzupełniających ubezpieczeń emerytalnych, ubezpieczeń na wypadek bezrobocia, ubezpieczeń zdrowotnych,
- skutków integracji Polski z Unią Europejską związanych z rynkiem pracy i polityką społeczną, prawem pracy i ubezpieczeniami społecznymi,
- procesu zbliżania polskiego prawa pracy i ubezpieczeń społecznych do prawodawstwa Międzynarodowej Organizacji Pracy, Rady Europy i Wspólnot Europejskich,
- funkcjonowania podmiotów polityki społecznej w sferze publicznej i o charakterze non-profit.

IPISS organizuje **konferencje** oraz stałe **cykle seminariów i debat**. Biorą w nich udział pracownicy naukowcy z kraju i zagranicy, przedstawiciele administracji państwowej, związków zawodowych oraz organizacji pracodawców, a także praktycy zainteresowani omawianą problematyką. Sprzyja to integracji środowiska, skłania do podejmowania nowych tematów badawczych, umożliwia upowszechnianie rezultatów badań krajowych i zagranicznych, ułatwia dostęp do opracowań ekspertów, a przede wszystkim tworzy z Instytutu główny ośrodek dyskusji nad problematyką pracy i polityki społecznej.

Placówka prowadzi działalność **szkoleniową** i **wydawniczą** (książki, czasopisma – <http://ksiegarnia.ipiss.com.pl>). IPISS posiada również uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych.

www.ipiss.com.pl

